

SVENSKA KOLINSTITUTET

2009-08-12

Riktlinjer för uppförandekoder för kolköpande företag

Corporate Social Responsibility – CSR

Bakgrund

Kol är en naturresurs som finns utspridd över hela jordklotet. Inom EU är det idag bara Polen som exporterar kol och exporten har fallit kraftigt under senare år. Kol är vidare långt ifrån en enhetlig produkt, varför kvaliteten varierar mellan olika fyndigheter. Användarna av kol har dessutom, beroende av användningsändamål, olika behov vad avser kolkvaliteter. Svenska kolköpande företag är därför i allt väsentligt hänvisade till inköp från kolproducenter i avlägsna länder och från olika kulturkretsar.

Enligt svensk lagstiftning har ett företag ett betydande ansvar för hur dess verksamhet påverkar den yttre miljön respektive arbetsmiljön och arbetsvillkoren för de anställda. Vid förläggning av produktion till andra länder respektive vid köp av insatsvaror från andra länder har på senare år allt större vikt lagts vid hur företag i dessa länder tar ansvar för miljöfrågor och anställningsförhållanden. Ambitionen är att i allt högre grad försöka påverka leverantörerna att leva upp till de värderingar som styr svensk produktion. Många gånger är ett gott uppträdande hos fjärran leverantörer också en förutsättning för ett företags goda rykte och förtroende på den svenska marknaden. Frågan om hur varje länk i en producerande kedja uppträder vad gäller mänskliga rättigheter och hållbar utveckling har därför kommit alltmer i fokus. Ett företags samhällsansvar i vid bemärkelse – Corporate Social Responsibility, CSR – har alltså blivit alltmer påtagligt för svenska företag.

Brytningen av kol innehåller många svåra frågor vad gäller yttre miljöpåverkan och arbetsförhållanden för de anställda. Alla kolexporterande länder har inte samma syn på frågor om miljöpåverkan och arbetsmiljö. Även om ett företag som använder kol inte självt driver verksamhet inom brytning och transport kan det alltså komma att moraliskt ställas till ansvar för hur detta sker. Det är därför viktigt för svenska företag att i möjligaste mån söka påverka dessa ofta fjärran belägna leverantörer att uppträda på samma ansvarsfulla vis som gäller i vårt land.

För företag som på något sätt är engagerade inom kedjan brytning – transport – användning av kol är dessa frågor synnerligen relevanta. Det är naturligt att ett sådant företag antar en ”uppförandekod” för sitt agerande. En sådan uppförandekod kan inte vara likalydande för alla företag oavsett verksamhetsområde. Dessa riktlinjer är tillkomna för att ge svenska företag som utnyttjar kol som råvara ett stöd i sitt arbete med att utarbeta den egna uppförandekoden.

Internationella överenskommelser inom CSR-området

För arbetet med CSR är det viktigt med internationell acceptans. Det är en betydande styrka, och sannolikt en avgörande förutsättning, för att många gånger få uppslutning från internationella leverantörer för att helhjärtat arbeta med frågorna. Det starkaste och globalt mest accepterade dokumentet är Förenta Nationernas Global Compact's Ten Principles, se bilaga 1 och även www.unglobalcompact.com. Där sammanfattar FN sin syn på CSR inom områdena mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och korruption. Dessa dokument bör därför vara grundläggande för arbetet med det egna företagets uppförandekod. Stöd i arbetet kan även erhållas ur EU-kommissionens definition av CSR, se bilaga 2.

I grunden är CSR en fråga om att ta med sig våra värderingar ut i världen och att bidra till att skapa konkurrensneutralitet i arbets- och miljövillkoren för företag i olika delar av världen. De principer som utvecklats inom FN och EU bör vara vägledande även för svenska företags arbete.

Några exempel ur medlemskretsen

Flera medlemsföretag i Svenska Kolinstitutet arbetar redan idag aktivt med CSR-frågorna i anslutning till sin kolanskaftning. Nedan följer några exempel som det kan vara av intresse att ta del av även för andra företag.

*Vattenfalls*s skriftliga uppförandekod för leverantörer har följande lydelse:

Att vara verksam inom energisektorn innebär ett stort ansvar – gentemot vår ägare, våra kunder, våra anställda, miljön, affärsvärlden och de samhällen vi arbetar i. För att säkerställa att vi uppfyller våra skyldigheter baseras Vattenfalls verksamhet på vår företagsfilosofi och våra kärnvärden såsom de presenteras i Vattenfalls Uppförandekod.

Ett sätt för oss att visa vårt ansvar för vår verksamhets hela värdekedja, inklusive våra leverantörer, är att stödja FN:s program Global Compact och tillämpa dess grundläggande principer på områden som mänskliga rättigheter, arbetsförhållanden, miljön och kampen mot korruption. Därför ber vi alla våra leverantörer att följa FN:s Global Compacts 10 principer som de förklaras i Vattenfalls Uppförandekod för Leverantörer. Syftet med denna Uppförandekod för Leverantörer är att:

- Vara en plattform för säkerställande av rätt uppförande för långa, förtroendefulla och uthålliga affärsrelationer
- Skapa medvetenhet om hållbarhet och socialt ansvar (CSR) bland våra leverantörer

Se även [Vattenfalls CSR-policy](#)

Fortum arbetar i sina upphandlingar med UN Global Compact som guideline. I Fortums uppförandekod för leverantörer stadgas bl a att:

”Alla Fortums leverantörer skall respektera principerna i Uppförandekod för leverantörer och efterleva dessa i hela sin verksamhet.

Fortums leverantörer förväntas dokumentera efterlevnaden av principerna och att Fortum, eller av oss ackrediterad revisionsfirma, har möjlighet att utföra revisioner på plats.

Fortums uppförandekod för leverantörer är baserad på United Nation Global Compact`s tio principer.”

E.ON, med stor verksamhet också i Sverige, skriver följande:

This Policy specifies the minimum standard of CSR performance we expect from our suppliers, and our business partners. We may visit production sites to check compliance and we are prepared to work with these third parties to achieve or improve compliance with the policy. We will include this Policy in our tender specifications and consider it whenever awarding business to suppliers. E.ON is prepared to take country or cultural differences and other relevant factors into consideration, but will not compromise on the fundamental requirements described in this Policy.

We aim to implement this Policy throughout our supply chain, within our sphere of influence.

Minimum standard of CSR performance expected from our suppliers

All business partners and suppliers to E.ON will as a minimum requirement comply both with the principles laid out in this Policy and the applicable laws in the countries in which they operate.

E.ON has identified three areas it believes to be key to securing a high level of CSR within the supply chain. These are:

1. Respect the Human Rights and secure appropriate working conditions of employees
2. Minimise environmental impact
3. Maintain high standards of ethics and business integrity

.....och sedan utvecklas texten i detaljerade bestämmelser för de tre punkterna ovan.

Ett internationellt exempel – Storbritannien

Även den brittiska importorganisationen för kol (Association of UK Coal Importers) arbetar med dessa frågor och har antagit en policy med tillhörande riktlinjer för sitt CSR-arbete, se bilaga 3.

Alla företag kan inte ha likalydande uppförandekoder

Ett företag kan i sina inköpskontrakt naturligen bara direkt binda sin omedelbara avtalspartner. I exemplen ovan sker affärerna direkt mellan producent och slutkonsument. Då kan en direkt koppling ske mellan dessa parter. I många fall finns dock ett handelsled mellan producenten och slutkonsumenten. I ett kontrakt mellan en slutkonsument och ett handelsföretag skulle dock kunna stadgas att handelsföretaget i sin tur i sitt kontrakt med ursprungsproducenten kräver att den senare ska följa UN Global Compact`s Ten Principles och även t ex vem som ska kunna genomföra eventuella inspektioner hos producenten.

Varje företag behöver därför utarbeta sin egen uppförandekod. Det är under en sådan process som de svåra frågorna ställs och den medvetenhet skapas som senare kan ligga till grund för införande och uppföljning. Det är alltså genom själva arbetet med att utarbeta sin kod som ett företag grundlägger att sedan verkligen leva efter den.

Riktlinjer vid utarbetandet av företagets egen uppförandekod för köp av kol

Som en hjälp för företagets arbete med att utarbeta sin egen uppförandekod har följande checklista med exempel på vad som kan beaktas upprättats:

Förberedelser

- Basera uppförandekoden på UN Global Compact's Ten Principles
- Väg även in EU-kommissionens definition av CSR
- Sammanfatta skriftligt varför bolaget behöver en uppförandekod
- Studera vad aktuella leverantörer/producenter skriver om CSR på sina hemsidor
- Utgå från att det alltid finns mer än en producent som kan leverera den önskade kolkvaliteten
- Studera vad andra företag som köper kol skriver om CSR på sina hemsidor
- Tänk igenom vilka frågor som fångas in av uppförandekoden

Engagera ledningen

- Dokumentera arbetet med en i företagsledningen beslutad skriftligt formulerad uppförandekod för upphandling av kol

Köpeavtal/Kontrakt

- Tänk igenom vilka krav som kan ställas på leverantören och därmed vilka frågor som ska tas in i köpeavtalen
- Exempel på frågor att hantera kan vara bl a hur risken för fallande sten och metanförekomst vid underjordsbrytning ska kunna undanröjas respektive hur återställande av marken vid dagbrott avses ske
- Tänk igenom vad som kan föranleda att kontrakt avbryts eller inte förlängs/förnyas
- Överväg om svenska arbetsmiljöbestämmelser, se [AFS 2003:2](#), kan tillämpas även på fjärran producenter
- Ett exempel kan vara på sin plats. En övergripande formulering i ett kolkontrakt skulle kunna se ut så här:
"The Parties confirm that they respect and act according to the 10 principles of the UN Global Compact. Furthermore the Parties confirm that they have policies, procedures and programmes to ensure compliance with the 10 principles from Global Compact and national legislation.
Each Party hereby agrees that the other Party may:
- conduct 2nd or 3rd part audit within their company,
- have an open dialogue with local and national authorities regarding their company's compliance with local and national legislation."

Vid behov kan därefter mer detaljerade bestämmelser tas in i avtalet.

Revisioner

- Tänk igenom hur revisioner på plats hos leverantörer/producenter ska kunna gå till
- Upprätta en revisionsplan för att följa att säljaren följer ingånget avtal
- Genomför revisioner på plats med annan personal än den som sköter inköpen
- Upprätta rutiner för att dokumentera revisionerna och hur den interna rapporteringen ska gå till
- Exempel på vad som kan kontrolleras vid en revision:
  - Är riskbedömningar gjorda?
  - Har de som arbetar tillräckliga kunskaper om riskerna?
  - Finns anordningar som larmar vid brand, ras och utsläpp av skadliga gaser?
  - Finns minst två av varandra oberoende utrymningsvägar? Om inte vilka åtgärder har vidtagits för en säker undsättning eller utrymning?
  - Tillbuds- och olycksstatistik

Återkoppling

- Återkoppla övergripande resultat till företagsledningen

Det är en styrka för kolbranschen om alla företag upprättar och inför egna uppförandekoder för köp av kol. Att de grundläggande värderingarna är gemensamma för alla företag är en ytterligare styrka.

Svenska Kolinstitutet hoppas att denna lilla PM kan vara till nytta i arbetet!

The Ten Principles

The UN Global Compact's ten principles in the areas of human rights, labour, the environment and anti-corruption enjoy universal consensus and are derived from:

- [The Universal Declaration of Human Rights](#)
- [The International Labour Organization's Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work](#)
- [The Rio Declaration on Environment and Development](#)
- [The United Nations Convention Against Corruption](#)

The Global Compact asks companies to embrace, support and enact, within their sphere of influence, a set of core values in the areas of human rights, labour standards, the environment and anti-corruption:

Human Rights

- [Principle 1](#): Businesses should support and respect the protection of internationally proclaimed human rights; and
- [Principle 2](#): make sure that they are not complicit in human rights abuses.

Labour Standards

- [Principle 3](#): Businesses should uphold the freedom of association and the effective recognition of the right to collective bargaining;
- [Principle 4](#): the elimination of all forms of forced and compulsory labour;
- [Principle 5](#): the effective abolition of child labour; and
- [Principle 6](#): the elimination of discrimination in respect of employment and occupation.

Environment

- [Principle 7](#): Businesses should support a precautionary approach to environmental challenges;
- [Principle 8](#): undertake initiatives to promote greater environmental responsibility; and
- [Principle 9](#): encourage the development and diffusion of environmentally friendly technologies.

Anti-Corruption

- [Principle 10](#): Businesses should work against corruption in all its forms, including extortion and bribery.

EU-kommissionens definition av CSR

Corporate Social Responsibility	
	Welcome to the Corporate Social Responsibility (CSR) web-pages of the European Commission's Directorate-General for Enterprise and Industry. We hope that these pages will give you a good insight into what CSR is, why it is important, and what the European Commission is doing to promote it.
What is CSR?	
Our definition of CSR is :	
"A concept whereby companies integrate social and environmental concerns in their business operations and in their interaction with their stakeholders on a voluntary basis"	
Amongst other things, this definition helps to emphasise that:	
<ul style="list-style-type: none"> • CSR covers social <i>and</i> environmental issues, in spite of the English term corporate <i>social</i> responsibility; • CSR is not or should not be separate from business strategy and operations: it is about integrating social and environmental concerns into business strategy and operations; • CSR is a voluntary concept; • an important aspect of CSR is how enterprises interact with their internal and external stakeholders (employees, customers, neighbours, non-governmental organisations, public authorities, etc.).	

Corporate Social Responsibility Policy Statement

The Association of UK Coal Importers represents the non-commercial interests of its members involved in importing coal to the UK which are:

- major end users;
- transporters, port operators and other infrastructure operators;
- other companies with a physical presence in the supply chain.

The Association of UK Coal Importers is committed to working with its members to achieve a high standard of corporate social responsibility (CSR). Our CSR Guidelines set out standards of performance expected from all those involved in the coal importation supply chain. We seek to exploit opportunities to contribute positively to raising CSR standards and to share best practice.

Corporate Social Responsibility Guidelines

The Law

We require suppliers to comply with all applicable laws in the countries in which they operate.

Human Rights

Suppliers must not be complicit in human rights abuses.

Labour

Suppliers must not employ underage workers (as defined by applicable local laws) or use forced labour.

Health and Safety

We expect our suppliers to provide a safe and healthy working environment for their employees and to provide appropriate training and personal protective equipment.

Environmental Stewardship

We expect suppliers to meet all relevant environmental regulations and to minimise the impact of their operations on the local environment.

Business Integrity

We expect our suppliers to uphold high standards of business ethics and not to engage in illegal activities such as corruption, bribery, fraud, extortion or money laundering.

Sea Freight

Our suppliers must comply with maritime law and relevant international maritime standards.

Continuous Improvement

We encourage our suppliers to seek accreditation to appropriate CSR related standards and to adopt a positive approach to continuous improvement.